39761 - Ürünler İlk Satıcının Deposundayken İkinci Satıcı Onları Kendi Deposuna Taşımadan Satması Caiz Değildir

Soru

Bazı tüccarlar malları satın alır ancak teslim almazlar veya incelemezler, bunun yerine değerine ilişkin bir satış senediyle yetinir ve ürünleri satın aldıkları ilk tüccarın depolarına bırakırlar. Daha sonra ikinci tüccar bunları üçünü tarafa satar. Ürünler ilk tüccarın deposundayken başkasına satmanın hükmü nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Söz konusu ürünler satıcının elinde olduğu sürece alıcının bu malları alıp evine veya pazara götürmeden satması, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'den rivayet edilen sahih hadisler gereğince caiz değildir.

Peygamber Sallallahu Aleyhi Vesellem caiz olmayan satışlardan bazılarını şöyle sıralamıştır:

Birincisi: "*Borç şartıyla satış caiz değildir*." (Örnek: "Bana 1000 TL borç vermen şartıyla bu eşyayı sana sattım." demek veya birisine borç verip daha sonra ondan bir şeyi değerinden fazlasıyla satın almaktır. Bu uygulama haramdır çünkü yarar sağlayan her borç faiz olup haramdır.)

İkincisi: "*Bir satışta iki şartı şart koşmak caiz değildir*." (Örnek: "Ben bu eşyayı sana peşin olarak 1000 TL karşılığında veya veresiye olarak 2000 TL'ye sattım." diyerek ve bu iki fiyattan birini belirtmeden ayrılırlar. Böylece bir ürünü iki farklı fiyata satmış olur.)

Üçüncüsü: "*Satıcının riskini almadığı bir satışın kazancı helal değildir."* Öyle bir durumdur ki ürünün telef olması veya zarar görmesi halinde satıcı yükümlülük kabul etmez. Satın alır fakat teslim almaz, böylece birinci satıcının yükümlülüğünde olur. Bu nedenle bir şeyi teslim almadan

onu satmak caiz değildir, teslim aldıktan sonra bu onun teminatındandır.

Dördüncüsü: “*Kişinin yanında bulunmayan ve sahip olmadığı şeyleri satması caiz değildir.”*

Allah'ın salat ve selamı onun üzerine olsun, Hâkim b. Hizam’a şöyle demiştir:

“Sahip olmadığın şeyi satma…” (Ebu Davud dışında beş Muhaddis tarafından da güzel bir senetle rivayet edilmiştir.) Zeyd İbn Sabit'in r.a rivayetine göre Peygamber Sallallahu Aleyhi Vesellem, tüccarlar onları teslim alıncaya kadar malları satın aldıkları yerde satmalarını yasaklamıştır. (Ahmed ve Ebu Davud'un rivayet ettiği, İbn Hibban ve Hakim'in tashih ettiği bir rivayettir).

Aynı şekilde satıcı; alıcıdan satın alınan bir ürünü, zikredilen diğer hadisler ve bu manayı taşıyan diğer rivayetler gereğince evine veya çarşıda başka bir yere taşıyıncaya kadar onu satma hakkına sahip değildir.

En iyisini Allah bilir.